

MAJD
MABDO:

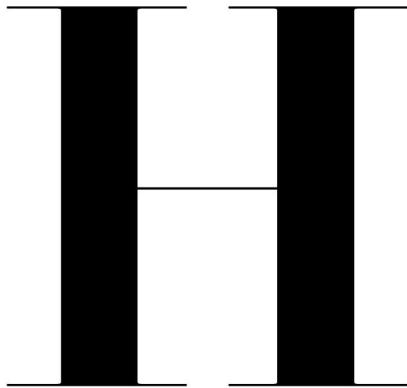
NIET IN
EEN HOKJE
TESTOPPEN

HET AFGELOPEN JAAR WAS EEN AANEENSCHAKELING VAN MIJLPALEN VOOR MAJD MARDO (29). HIJ WON EEN GOUDEN KALF, KREEG EEN VAST CONTRACT BIJ HET GEZELSHAP VAN IVO VAN HOVE EN DE FILMS *JUNGLE EN GEWOON VRIENDEN* ZIJN GENOMINEERD VOOR EEN PRIX EUROPA. DE IN SYRIË GEBOREN ACTEUR HEEFT ZIJN MISSIE NOG LANG NIET VOLBRACHT. “IK ZAL DE WERELD NU EENS LATEN ZIEN DAT IK HIER THUISHOOR EN DAT IK NIET ALLEEN BEN GEKOZEN OMDAT DIVERSITEIT NU OPEENS EEN DING IS DAT ZO VEEL AANDACHT KRIJGT.”

TEKST: ROBBERT BLOKLAND

FOTOGRAFIE: CARIN VERBRUGGEN & FERRY DRENTHEM SOESMAN

Het vinden van een gaatje in de agenda van Majd Mardo blijkt een lastige klus. Nu de acteur deel uitmaakt van Toneelgroep Amsterdam – per augustus samen met Stadsschouwburg Amsterdam omgedoopt tot Internationaal Theater Amsterdam (ITA) – staat zijn agenda vol met voorstellingen in Nederland en het buitenland. Alleen al tot en met oktober staat de Syrisch-Nederlandse acteur op podia in Avignon, Amsterdam, Antwerpen en Sint-Petersburg. We treffen elkaar uiteindelijk half juli op een terrasje tegenover de Stopera. Mardo excuseert zich honderduit voor het te laat komen (“Ik heb sinds een week twee jonge poesjes die weggelopen waren.”) en voor zijn nieuwe kapsel (“Misschien herken je me niet.”). Hij steekt meteen een sigaret op, een van de vele die tijdens het gesprek zullen volgen. Weer excuses: “Ik heb zo vaak geprobeerd te stoppen, maar het lukt gewoon niet. En het is zo ongezellig om niet te roken. Psychologen zullen vast uitstekend kunnen duiden waarom ik het nodig heb om zo’n peuk vast te houden.”

Zijn aanstelling bij ITA is een voorlopig hoogtepunt in de carrière van het talent dat in 2013 afstudeerde aan de Toneelacademie Maastricht. Het was altijd een droom van Mardo om deel uit te mogen van het prestigieuze en veelgeprezen internationale gezelschap van Ivo van Hove. “Ik had het nooit hardop tegen iemand durven zeggen, alleen tegen mijzelf. En ik had die hele droom al afgebroken in mijn hoofd, omdat ik geloofde dat ik daar toch nooit terecht zou kunnen komen; dat minimalisme, die moeilijkdoenerij, wat had ik daar te zoeken? Maar diep in mijn hart wilde ik niets liever.”

Waarom precies? Om de verhalen die ITA vertelt, of om het enorme publiek dat je kunt bereiken?

“Ja, dat is toch wat je wil als acteur: spelen over de hele wereld? Ik wil in New York staan en gezien worden! Natuurlijk kun je zeggen dat het niet uitmaakt waar je je werk doet, in Luttichbroek of op Times Square. Maar dat is niet zo. Ik wil de wereld laten zien dat ik het kan, dat ik iets waard ben, dat niemand om mij heen kan. Bij Ivo krijg ik die kans.”

Hoe gaat dat dan? Belt Ivo op een dag: kom eens praten?

“Hij nodigde mij uit voor een auditie, ik wist niet precies waarvoor. Ik moest twee monologen spelen: ik koos een monoloog uit *Macbeth* en een uit *De Staat van de Mens*, geschreven door Vincent van der Valk, onze afstudeervoorstelling in Maastricht. Het ging volgens mij goed. Daarna stelde hij allerlei vragen: wat vind je leuk, wat vind je mooi, waar sta je voor in het leven? Toen opperde hij of

ik weleens had nagedacht over een vaste baan bij een gezelschap.”

En had je dat? “Nee. Ik wist eerlijk gezegd niet eens dat dat anno 2018 nog mogelijk was in Nederland. Ik heb altijd gefreelancet en die vrijheid waardeerde ik eigenlijk wel. Je kan elk moment zelf bepalen of je bijvoorbeeld tijd wil maken voor een film of serie, je zou in theorie naar het buitenland kunnen als die kans zich voordoet. En dat heb ik ook tegen hem gezegd: ‘Ik zou gek zijn als ik zei dat ik niet met je zou willen werken, maar alleen op projectbasis.’ Hij gaf aan dat hij dat snapte. Maar als ik ooit van gedachten veranderde, mocht ik altijd komen praten.”

Wanneer veranderde je van

gedachten? “Eigenlijk zodra ik buiten stond. Ik dacht echt: *what the fuck*, heb ik nou Ivo van Hove afgewezen? En heeft hij me echt gevraagd?! Ik was in shock. Maar ik besloot: als het echt voorbestemd is, dan komt er nog een tweede kans. In de maanden daarna deden zich nog twee kansen voor om mee te spelen, hij wilde graag dat ik een rol overnam op tournee. De eerste keer moest ik weer ‘nee’ zeggen, omdat ik een andere toezegging had gedaan. Dat waardeerde hij, dat ik loyaal was naar mijn andere gezelschappen. Maar de derde keer kon ik niet meer weigeren.”

In de Volkskrant werd jouw aanstelling aangekondigd onder het kopje ‘diversiteit’. Denk je dat je huidskleur en afkomst een rol speelden bij het aanbod?

“Ik vind die gedachte heel erg. Het is enerzijds mooi als de Nederlandse cultuurwereld zijn best doet om

“IK WIL DE WERELD LATEN ZIEN DAT IK HET KAN, DAT IK IETS WAARD BEN, DAT NIEMAND OM MIJ HEEN KAN”

Vanaf 20 september is Majd Mardo te zien als beeldend kunstenaar JB in *Een klein leven*, de theaterbewerking van de roman van Hanya Yanagihara over vier vrienden in New York. Centraal staat de in zichzelf gekeerde Jude. Hij leeft met een trauma als gevolg van misbruik in zijn jeugd.

WWW.ITA.NL

meer diversiteit te bevorderen. Maar anderzijds maakt het je ook heel erg klein. Je moet je constant verdedigen tegen afgunst en wantrouwen. Mensen die zeggen: 'Het pakt lekker uit hè, met die diversiteit? Nu heb je wel een vaste baan bij ITA!' Dan denk ik: hoezo? Heb ik niet geploeterd om hier te komen? Heb ik niet laten zien dat ik het kan, word ik niet gekozen omdat ik gewoon een goede acteur ben? Dat is zo vermoeiend en het maakt me ook boos. Ik zal de wereld nu eens laten zien dat ik hier thuishoor en dat ik niet alleen ben gekozen omdat diversiteit nu opeens een ding is dat zo veel aandacht krijgt."

In 1998 kwam Mardo op negenjarige leeftijd als vluchteling vanuit Syrië naar Nederland, samen met zijn ouders, broer en zussen. Het land werd te

gevaarlijk voor de familie, die tot de christelijke minderheid behoorde. Ze verbleven anderhalf jaar in een asielzoekerscentrum voordat het gezin zich kon vestigen in Groningen. Het contrast met hun leven in Syrië, waar de familie het goed had, was groot. Op school werd Mardo op alle mogelijke manieren 'uitgespuugd'. "Ik ben best verlegen, maar dat is pas ontstaan in die periode. In Syrië was ik een heel ander kind. Ik maakte doorlopend grapjes en was best grofgebekt."

Waarom veranderde dat in Nederland? "Ik heb er nooit voor gekozen: de verlegenheid sloeg toe, kan je beter zeggen. Je moet jezelf helemaal resetten als je in zo'n nieuwe situatie belandt. Je moet een nieuwe modus zoeken om te kunnen dealen met het feit dat je opeens door iedereen als vluchteling wordt gezien. Dat je opeens anders bent."

Heeft dat je een wantrouwend mens gemaakt? "Als je doorlopend het gevoel krijgt dat je niet welkom bent, of dat je niet echt wordt toegelaten in de klas of in de samenleving, dan levert dat wel een traumaatje op, ja. Ik heb in principe vaak een 'wantrouwende' houding naar nieuwe mensen toe; ik ben dan op mijn hoede of mensen mij moeten of niet. Ik weet rationeel dat het onzin is en dat de meeste mensen in Nederland heel lief, open en aardig zijn. Maar als zoiets eenmaal in je systeem zit, is het heel erg lastig om daarvan af te komen. Het is gewoon een kwestie van zelfbescherming."

Het woord 'vluchteling' ontdoet je van alle menselijkheid, stelde je ooit. "Alle mensen hebben dezelfde behoeften. Je wil veilig leven, weten dat je leven niet elke dag gevaar loopt, je wil het beste voor jou en je geliefden

PANTALON: BOSS
JAS: LES BENJAMINS

ALS JE ZIET WAT EEN OENEN ER SOMS WORDEN GECAST ALLEEN MAAR OMDAT ZE EEN GEIL BEKKIE HEBBEN... DAT IS DUS BLIJKBAAR BELANGRIJKE DAN ACTEERTALENT

proberen te bereiken. Daarin verschillen Nederlanders en Syriërs niet van elkaar. Het grote verschil is alleen dat iemand die in Nederland geboren is, die doelen een stuk gemakkelijker kan bereiken. Maar maakt dat de dromen van die Nederlander belangrijker, waardevoller of rechtvaardiger dan de dromen van iemand uit Syrië?"

Hoe ga je ermee om dat mensen gelijk een oordeel klaar hebben als

zij het woord 'vluchteling' horen?

"Er wordt dan geroepen dat we niets inbrengen, dat we hier niets te zoeken hebben. Alsof een samenleving alleen maar wordt gecreëerd door het feit dat mensen die hier geboren zijn, belasting betalen. Vluchtelingen brengen een enorme energie mee, veerkracht, kennis, cultuur, wilskracht. Daar kan een samenleving zo veel profijt van hebben! Men snapt niet wat voor goudmijntjes er tussen de vluchtelingen zitten. Ze willen niets liever dan iets terugdoen voor de gastvrijheid die ze hopen te vinden. De meeste mensen in Nederland kunnen niet snappen wat een enorme drive je moet hebben om zo'n stap te maken, zo'n reis te maken. Huis en haard achter te laten om een nieuw leven op te bouwen. Als je dat als land leert te omarmen, kan je er goud van maken. In plaats daarvan worden vluchtelingen nu opgezadeld met

trauma's door jaren van ondoorgroen-delijke procedures en afwijzingen. Je kan het mensen niet kwalijk nemen dat ze na jaren wachten negatieve gevoelens ontwikkelen voor het land waar ze terecht zijn gekomen. Die veerkrachtige mensen, vol talent en energie, veranderen in hoopjes ellende vol psychische littekens."

Vind je het vervelend dat je afkomst in elk gesprek weer ter sprake komt?

"Het hangt er erg van af wat de vragen zijn. Het is vermoeiend om steeds dezelfde vragen te krijgen. Maar in dit geval hoop ik dat heel veel LHBTQ's dit stuk lezen, geïnspireerd raken en denken: misschien moet ik mijn mening over vluchtelingen eens een keer herzien. Moet ik eens bij mezelf te rade gaan of mijn angst en mijn negatieve gedachten over vluchtelingen wel gerechtvaardigd zijn."

Heb je het idee dat die emoties zo specifiek bij LHBTQ's leven? “Ja, het zijn echt Trumpiaanse gedachten en geluiden die ik elke keer tegenkom. Je hoort mensen dan zeggen: ‘Als de Marokkanen die hier in Nederland zijn opgegroeid, mij al naar het leven staan, wat gaan moslims uit verre landen dan wel niet doen als ze hier komen?’ Ik snap het deels ook echt wel. Maar ik ben behalve gay ook vluchteling. Je wil niet weten hoe vaak ik teksten naar mijn hoofd heb gekregen als: ‘Dit is een Syrisch snoepje, maar die is niet net in Nederland hoor, die woont hier al twintig jaar.’ Daarmee bedoelen ze dan: deze slaat niet hoor, deze zal je niet aanvallen want deze is goed geïntegreerd. Zodra er weer een bericht in de media verschijnt over homo's die in elkaar geslagen worden door een donkere dader, groeit ook het aantal oproepen binnen de gayscene om alle grenzen maar snel dicht te gooien.”

Als jij daar al tegenaan loopt, hoe moet het dan niet zijn voor vluchtelingen die de taal niet goed spreken?

“Je merkt dat het een barrière wegneemt als duidelijk wordt dat ik ‘gewoon’ goed Nederlands spreek. Dat weet ik uit ervaring - soms ga ik tijdens het uitgaan met een zwaar accent praten om te kijken hoe de reacties dan zijn. Een pijnlijke wereld van verschil. Een groot verschil maakt het ook als mensen horen dat je christelijk bent en geen moslim. Dan merk je gelijk een opluchting: o, gelukkig. Maar wat zegt dat dan, dat ik christelijk ben? Zijn christenen betere mensen dan moslims? En waar baseer je dat dan op? Ik ben niet eens praktiserend meer!”

Lees je nog wel de nieuwsberichten over vluchtelingen? Ik kan me voorstellen dat je daar ook niet gelukkig van wordt. “Dat vind ik een lastige vraag. Ik merk met tegenzin dat ik ze steeds vaker negeer, omdat ik er heel moe van word. Ik loop vooral tegen het probleem aan dat de berichtgeving in

Nederland over de situatie in Syrië heel scheef loopt met de verhalen die ik zelf uit Syrië hoor, van familie en vrienden. Veel media in Nederland schrijven heel sturend een kant op die gunstig is voor bepaalde economische belangen. Ik kijk graag naar meerdere nieuwskanalen over de hele wereld om zo een breder palet aan informatie te vergaren. En als je die bijvoorbeeld naast *Fox News* legt... Amerikanen worden echt gehersenspoeld. Maar wij hier ook, geloof ik. Er wordt internationaal een agenda uitgespeeld die mijn land aan het kapotmaken is. En ondertussen probeert de Syrische bevolking er toch maar het beste van te maken, en probeert zo goed en zo kwaad als het gaat een normaal leven te leiden. Mensen trouwen, krijgen kinderen, proberen te studeren. En als een huis of een universiteit wordt gebombardeerd, dan bouwen ze die weer provisorisch op. Het leven gaat door. En dat de kans elke dag reëel is dat er iets gebeurt wat je leven zal beëindigen, moet je maar voor lief nemen. Wat moet je anders?”

Mardo won in oktober een Gouden Kalf voor zijn vertolking in de One Night Stand-film *Jungle*. De acteur moest de prijs delen met zijn medehoofdrolspeler George Tobal. De winnaars spelen twee vluchtelingen in de jungle van Calais, die proberen te bedenken hoe zij naar het Verenigd Koninkrijk kunnen oversteken. Ook Tobal verbleef jarenlang in een vluchtelingenkamp. “Het Kalf staat bij George”, vertelt Mardo lachend. “De organisatie was niet voorbereid op twee winnaars. Als het goed is, wordt er in september een nieuw beeldje voor ons gemaakt.”

Op de ANP-foto die vlak na je winst werd gemaakt, oog je extreem blij. Toch lijkt je de belangrijkste Nederlandse filmprijs die je kan winnen nu weer te downsizen. “Het gaat weer om die diversiteit. Het is een onderwerp dat opeens enorm op de agenda staat, dus

“ALS JE DOORLOPEND HET GEVOEL KRIJGT DAT JE NIET WELKOM BENT, DAN LEVERT JE DAT WEL EEN TRAUMAATJE OP”

het voelde heel erg als het juiste moment om twee 'diverse' acteurs te bekronen. We plukten de vruchten van de tijdgeest, of zo voelde het in elk geval. Vooral vlak na het winnen heb ik het Kalf om die reden veel kleiner gemaakt dan het was. Inmiddels own ik de prijs wat meer: ik heb een Kalf, mijn naam staat erop. Niemand kan mij dit nog afnemen."

Je werd geprezen omdat de rol zo dicht bij jezelf zou liggen. Dat was ook lof die je kreeg na Gewoon vrienden, waarin je een homo speelt. "Ik vind het altijd heel lastig als mensen dat zeggen. Het doet zo veel af aan je acteurschap. Wat moet ik met zo'n opmerking? Nee, ik ben een actéúr! Ik spéél een personáge! Hoezo speel ik mezelf? Het is zo Nederlands om maar lekker jezelf gevonden te worden. Vereenzelvigen mensen mij echt zozeer met mijn personages?"

Snap je het wel, dat mensen dat zeggen? Je bent een vluchteling, je bent een homo. Er zijn heel duidelijke overeenkomsten. "Ja, maar ik speel toch niet mezelf? Als acteur zoek je iets wat je herkent in elk personage dat je speelt. Stel, ik speel een psychopathische moordenaar die zich afgewezen voelt. Dan herken ik mij in het feit dat hij zich afgewezen voelt, niet in het feit dat hij allemaal mensen vermoordt. Met dat stukje herkenning bouw ik dan mijn personage. Natuurlijk heb ik een zekere affiniteit met een vluchteling of een homoseksueel personage. Maar als ik mezelf wilde zijn voor een camera, was ik wel presentator geworden."

Snap je wel dat mensen de link leggen? "Ik snap dat mensen de connectie zien. Maar spelen is toch niet hetzelfde als zijn? Ja, ik ben een vluchteling. Maar ik heb niet in Calais gezeten, ik heb niet door de tunnel naar Engeland willen vluchten. Ik kom niet uit een oorlogsgebied. Dus wat is er dan precies hetzelfde? Het feit dat we allebei vluchteling zijn? Dat is bijna hetzelfde als zeggen dat we allebei mens zijn."

"NATUURLIJK HEB IK
EEN ZEKERE AFFINITEIT
MET EEN VLUCHTELING
OF EEN HOMOSEKSUEEL
PERSONAGE. MAAR ALS IK
MEZELF WILDE ZIJN VOOR
EEN CAMERA, WAS IK WEL
PRESENTATOR GEWORDEN."

SHIRT EN PANTALON:
LOEWE VIA FOUR
BY AZZURRO

Zijn grootste wapenfeit bij het grote publiek tot nu toe was de telefilm *Gewoon vrienden* die dit voorjaar werd uitgezonden. De coming-of-agefilm vertelt over twee homo's die verliefd worden op elkaar: Yad, een Syrische vluchteling uit een intellectueel gezin, en Joris, een witte sportschooljongen uit Almere die nog niet uit de kast is gekomen. Mardo en medehoofdrolspeler Joshua Stradowski werden in de gayscene in één keer gebombardeerd tot sekssymbolen. "Ja, ik werd na die film wel wat meer herkend", erkent Mardo. "Maar het is niet zo dat de twinks opeens op mij afstormen als vliegen op de stroop. Het zijn vaak oudere mannen die heel opzichtig stiekem homo zijn maar toch nog even snel willen zeggen dat ze het prachtig vonden, maar dat ze nu weer achter hun vrouwen aan moeten hollen."

Op sociale media werden jullie veel besproken. Het ging dan vaak over jullie fysieke verschijning. "Ik word daar eerlijk gezegd alleen maar onzeker van. Ik vind mezelf als ik eerlijk ben ontzettend lelijk in die film, weet je dat? Joshua met zijn geile Bel Ami-bekkie is zo veel lekkerder! Ik ben Cruella de Vil vergeleken met hem. Ik vind dat echt, sorry."

En alle complimenten van de wereld kunnen dat beeld niet veranderen? "Nee, echt niet. Sorry. Kennelijk zie ik mezelf anders dan anderen mij zien."

Je zei ten tijde van de première dat je er op je best uitzag in die film. "Dat was ook zo. Ik had me voor die rol volledig opgepompt. Maar het was niet iets wat ik deed omdat ik het leuk vond; de dag na de opnames zat ik weer aan de hamburgers en de pizza's. Ik voel me zo ongelukkig in de sportschool. Voor een rol wil ik wel elke ochtend om vijf uur opstaan om in de apparaten te gaan hangen, maar voor mezelf niet. Het is heel paradoxaal, want ik wil wel zo'n lijf

hebben, maar ik heb geen zin om daar moeite voor te gaan doen."

Waarom wil je dan wel zo'n lijf hebben? Voor jezelf of voor anderen? "Lieve schat, dat vraag je aan een acteur? Ik wil dat mensen mij mooi vinden! En als mensen dat vinden, voel ik me beter. Wat wil je dan?"

Je bent blijkbaar gekomen waar je nu bent zonder dat strakke lijf. "Mjah.

We leven in een wereld waarin het daar wel heel erg om draait. Dat is nou eenmaal zo. Ik voel mij altijd sexier dan ik eruitzie, het voelt in dat opzicht echt alsof ik in een verkeerd lijf geboren ben. Ik ben vroeger heel dik geweest. Ik had een buik, tietjes, kon niet stoppen met eten. Dat ga je blijkbaar doen als je door allerlei minder gezellige Nederlanders wordt uitgemaakt voor 'lelijke buitenlander'. Ik wilde altijd al acteur worden, maar ik dacht dat dat niet ging lukken, omdat ik zelden dikke mensen zag acteren. Als je ziet wat een oenen er soms worden gecast alleen maar omdat ze een geil bekkie hebben... dat is dus blijkbaar belangrijker dan acteertalent. Ik vind uiterlijk alleen maar belangrijk omdat het door anderen zo belangrijk wordt gevonden. Omdat het een drempel kan zijn om te komen waar ik wil zijn."

De film werd wisselend ontvangen. Ben je wel trots op *Gewoon vrienden*? "Ik ben trots geworden op de film. Door de reacties die we kregen. Maar de film is bij velen wel erg plat. En ik vind niet als ik eerlijk ben, dat ik goed speel."

Vind je dat ooit wél eigenlijk? "Ja in *Jungle*. Toen we die film draaiden, was niemand bezig met ruis of randverschijnselen. George en ik konden ons volledig op het verhaal richten. Bij andere films ga ik toch nadenken: kom ik niet te lelijk in beeld? Dat leidt af van wat je uiteindelijk moet doen."

Hoe kwam het dan dat die ruis ontbrak bij *Jungle*? "Het script was

"MEN SNAPT NIET WAT VOOR GOUDMIJNTJES ER TUSSEN DE VLUCHTELINGEN ZITTEN. ZE WILLEN NIETS LIEVER DAN IETS TERUGDOEN VOOR DE GASTVRIJHEID DIE ZE HOPEN TE VINDEN"

goed, het verhaal te belangrijk. En daar was iedereen zich van doordrongen. Over elk aspect van de film was zo goed nagedacht, elke scène en seconde was zo goed besproken. Echt alle hoofden stonden exact dezelfde kant op. Alsof je met een scherp mes door roomboter sneed; het ging zo gemakkelijk. Het zou fantastisch zijn als elke film op die manier gemaakt kon worden."

Die andere grote LHBTQ-telefilm, *Jongens*, maakte heel veel los in het buitenland. Hoe zit dat met *Gewoon vrienden*? "Hij draaide laatst op Frameline, het internationale LHBTQ-filmfestival in het Castro Theater in San Francisco. Een paar jaar terug stond ik voor het theater en wenste dat ik er ooit zou staan met een film. Voor de kids die niet weten wat Castro is: kijk de film *Milk*. *Gewoon Vrienden* is heel snel na de première gelekt op internet. Daar was de producent niet blij mee, maar het gevolg is wel dat ik nu op sociale media word benaderd door LHBTQ's over de hele wereld die de film hebben gezien. Ik krijg letterlijk overal vandaan berichten: Rusland, Azië, Amerika, Chili. Teksten als 'your film changed my life' - best cool. Ik heb nu contact met een gay punkkunstenaar uit Siberië die spaart om te komen kijken als ITA in Sint-Petersburg speelt. Ik vind het oprecht leuk dat ik blijkbaar mensen over de hele wereld kan inspireren met het maken van films. Om uit de kast te komen, om vluchtelingen eens minder negatief te benaderen. Of om eens te onderzoeken of je dingen misschien in een ander perspectief kan plaatsen." ■

OVERHEMD:
RIVER ISLAND